UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

5 de Confirmatorio contractuum iurame[n]to.

urn:nbn:de:hbz:466:1-97739

Visual Library

c.de forma, 22.q.5.titulis, de forma fidelit. & de no. for. fidelit. in vſib. feud. cum ſimil. Reges & ſummum Pontificem, *clem. 1. de iureiur.* teſtium in iudicio examinandorũ de dicenda veritate, *l. iuriſiurandi, & l. ſi quando, C. de teſti. c. nuper, eod. ti.* Archiepiſcoporum, cum iurant in pallii acceptione ſe iura coſeruaturos Summi Pontificis, *c. ſignificaſti, 14. de electio.* & quod præſtabant Romani lege Fæmina conceptis verbis, ſingulis annis, non amplius in ſingulas cœnas ſumtus eſſe facturos, quam centenos vicenoſque æris numos, præter far, oleum, & vinum, *Gel. lib. 2. c. 2.* Illudque quod ponitur in l. fin. §. fin. de iis qui ad eccleſ. confug. Cod. quo dominus repetens ſeruum ad eccleſiam confugientem iurat ſe ex eo crimine non læſurum. Et illud, de quo ibi meminit gl. & in c. 1. vt lite non conteſt. quo maritus repetens vxorem, iurat quod eã non læ-
7 det. ¶ † Addit vim, imo obligationem, dictis hoc iuramentum ſimplex promiſſorium: neque audiendi ſunt qui dicunt iuramentum non eſſe modum inducendæ obligationis, vel naturalis quidem: vt & Bart. & alii in l. ſi quis pro eo, per illum text. De fideiuſſoribus male defendunt, *contra quos Corraſius ſcripſit, in l. admonendi, a nu. 12. vſque ad 25. de iureiur. P.* Nam & palam eſt, nudam promiſſionem etiam, & ſimplicem, inducere naturalem obligationem, *l. Stychum, aut Pamphilum, §. naturalis, de ſolutio. P.* Ad agendam autem obligationem, additur iuramentum: & proinde fieri non poteſt, vt diminutionem eius operetur quod inductum eſt ad confirmationem, *l. ſi mancipia, de fun. inſtru. P.* Adde, quod iuramentum fortius eſt naturali obligatione: & ideo vt iuſtum pactum eam tollit ſi de remittenda ea interponatur, *d. §. naturalis, l. Stychum.* Neque l. ſi quis pro eo. contrarium docet, nam defectus ibi obligationis non pendet ex iuramento, ſed ex falſa cauſſa quæ non admittit operarum promiſſionem: putabant enim eſſe libertum eum a quo ſibi quis promitti operas iurato voluit officiales, quæ non poſſunt præſtari niſi a libertis, *Iaſon in l. ſi non ſortem, §. libertus, col. 7. de condict. indeb. text. in l. pen. ſi a par. quis fuer. manumi. P.* Sed & videbis eſſe obligatorium huiuſmodi iuramẽtum promiſſorium, in l. vt iuriſiurandi, 7. de oper. libert. lib. 28. P. tit. 1. & in auth. generaliter, de epiſco. & cler. C. Neque verum eſt, quod Bartolus ait, Deo tantum non homini iuramenti promiſ-
8 ſionem fieri. ¶ † Non negarim tamen, in iuramento ſimplici promiſſorio cenſeri exceptam auctoritatem ſuperioris, *c. venientes, §. 1. ad finem de iureiura. §. imperialem, in fi. de prohib. feud. alien. per Freder.* vt Summi Pontificis, *gl. in c. conſtitutus, de reſcrip. c. eam te, & c. ſi vero, de iureiu. c. fi. de pœn. c. alius, & c. ſeq. 15. q. 6.* & Epiſcopi, qui gratiam iuramenti facere poſſunt: vt & olim imperator, *l. Imperatores, ad municipa. P.* & Prætor, *l. quæ ſub conditione, 1. reſpon. & §. fi. & l. quid enim, de conditio. inſtitut.*

9 ¶ † Ceterum verũ puto, promiſſorium vel aſſertorium iuramentum, non officere actui contrario, ſed illum valere, quando noua cauſſa ſubeſſet veniendi contra iuramentum, *in l. ſi hominẽ, manda. P.* Quia & in iuramento appoſita clauſula cenſetur, promiſſionem valere rebus ſic, vt tunc erant exſtantibus, & in eodem ſtatu remanentibus, *l. quod ſeruus, de cond. cau. data P. c. quemadmodum, 25. de iureiur.* Item 2. ſi in alterius præiudicium iuramentum non ſit, *c. quamuis, de pac. in Sex.* actus contrarius valeat, *vt gl. in c. vltima voluntas, 13. q. 2. & in c. cum M. Ferrarienſis, de conſtit.* ſi diſſolutus poſſet eſſe in præiudicium tertii. Item ſi actus ſecũdus præponderet primo, aut indiſſolubilis ſit, & primus natura ſolubilis, *vt in c. ſicut ex literis, 22. & c. pen. de ſponſ.* Qua ratione omnes antinomiæ diſſolui poſſunt, quæ de hoc adferuntur, de quibus vide Paulum Caſtrenſem, conſil. 339 & 56. in 1. volum. in nouis. Guid. Papæ q. 569. nu. 3. & 4. Tamen notandum a periurio diſpẽſationem gratiam & abſolutionem petendam eſſe a ſuo prælato, quod & tutius eſt, etiam in omni alia cauſſa quæ legitima videtur non ſeruandi iuramenti, vt tradunt Innocentius, Anton. Butrigarius, & alii in c. 1. de iureiuran. & alii in ca. cum contingat. eod. tit. Bald. in l. in emtione. C. plus vale. quod agi. Alex. conſil. 88. in nouiſſimo volumine conſilior.

De Confirmatorio contractuum iuramento. Cap. 5.

1 *Iuramentum quos contractus firmat.*
2 *Iuramentum accipit naturam contractus cui accedit.*
3 *Contractus decem modis a iure infirmantur, & quando poſſunt firmari iuramento. Et nu. ſequent.*
4 *Iuramentum contra bonos mores, ciuiles tantum, valet in contractibus: non contra naturales.*
5 *Iuramentum non firmat quod eſt contra publicam vtilitatem principaliter.*
Secus ſi ſit per conſequentiam, & non principaliter. Et nu. 6.
7 *Contractus in odium creditorum prohibiti, iuramẽto an firmentur. An ſi in fauorem debitoris. nu. 8.*
9 *Pactum nudum & alteri abſenti factum firmatur iuramento, & iure Pontificio.*
10 *Iuramentum non porrigitur vltra conſenſum, vel ad incognita.*
11 *Iuramentum non firmat contractum de re prohibita venire in contractum.*
12 *Renuntiatio cuiq; ſui priuilegii permiſſa.*
13 *Iuramentum confirmatorium actus quando tranſit in heredes.*
14 *Iuramentum dolo extortum, nihil valet. Quid ſi metu. nu. 15.*

Iuramentum † adhibitũ contractibus, eos firmat, quando con- 1
tractus quidem per ſe inualidi & reprobati omnino non ſunt, ſed ex aliqua ſingulari circumſtantia impugnari poſſent. Sic per iuramentum, quod nullum ex defectu potentiæ contrahentium vel alio quodam modo eſt, validum efficitur, *vt in c. quamuis, de pact. in Sex. c. cum contingat. de iureiur. c. licet, eod. tit. in Sex. conſtit. ſacramenta puberum, ſi aduerſ. vendit. C.* Verum tot erunt diſtinctiones iſtius iuramenti, quot erunt contractuum quibus adiici-
tor. ¶ † Nam regulare eſt iuramentum leges accipere, & quodã- 2
modo naturam eius contractus cui interponitur, *Iaſon, in l. quod te col. 8. de reb. cred. P. & in l. ſi conueniat, de iuriſ. om. iud. P. Chaſſa. ad §. 5. verſ. ſed ſic eſt nunc, tit. de ſucceſſion en ligne in conſ. Burgund. Guid. Pap. dec. 96. nu. 3.* Quia veluti acceſſorium eſt, quod regitur ex natura principalis cui accedit, *c. acceſſorium, de reg. iur. in Sex.* Et eo modo intelligi debet quoque, quo principale, ſecundum terminos & regulas iuris, *l. ſi. C. de non num. pec. in l. fin. qui ſatiſ. cogant. P.* Et proinde ſi quid in actu vel contractu iniquum erit, iuramentum refugit eius confirmationem: & ſi actus non conſiſtit per ſe vllo modo, ſic nec iuramentum, *l. cum principalis, de reg. iur. P. c. acceſſorium, eod. in Sex.* quod non eſt vinculum iniquitatis, *c. inter cetera, 22. q. 4. c. quanto. de iureiu. c. 1. eod. in Sex. l. non dubiũ, C. de le. l. ſi quis inquilinos, §. fin. de lega. 1.* Quæ vt facilius & ordine intelligamus, operæpretium eſt, nos actus & contractus conſiderare, de quibus fiant, a quibus, & quomodo fiant, item fines & rationes eorum, vt ſi quo pacto illi poſſint ſuſtineri, iuramentum eos confirmet: ſi minus, nequaquam. Et hanc quæſtionem ex profeſſo Bart. in l. ſi quis pro eo, nu. 5. & ſeq. de fideiuſſor. P. fuſiſſime & aliquantum in l. Seius Augerius, ad legem Falcidiam, P. tractat, quam paucis concludemus.

¶ † Et vt ſciamus, qui contractus non ſubſiſtentes iure confir- 3
mari poſſunt: 10. modis contractus a iure reprobari notandum eſt. 1. quia contra bonos mores ſunt. 2. quia contra vtilitatem Reipubli. principaliter. 3. quia contra vtilitatem Reipublicæ ſecundario. 4. propter odium creditoris. 5. propter fauorem debitoris. 6. quod lex eis non aſſiſtat, quamuis non reprobet. 7. propter defectum ſolemnitatis prætoriæ. 8. propter defectum ſolemnitatis ſubſtantialis. 9. propter defectum rei vel materiæ de qua contrahitur. 10. propter aliquas alias vtilitates ſubditorum. Secundum quos modos, de iuramento confirmatorio illis appoſito, tot conſtituo regulas cum Bartolo, & explicationes aliunde.

¶ † Prima, pacta, conuentiones, actus contra bonos mores, 4
non valent, *l. iuriſgentium §. prætor ait, de pact. P. l. pacta quæ contra. C. eod. l. filius qui, de condit. inſtit.* Hic diſtinguendum tamen cenſeo, inter bonos mores ciuiles, & naturales, *l. probrum, 42. de verb. ſig. P.* ſecundum ciuiles, lex omnis lata eſt, *cap. erit autem lex 4. diſtinct. c. conſuetudo, 1. diſt.* Iuramentum appoſitum in actu vel contractu qui contra hos bonos mores ciuiles tantum eſt, obligat: quia ſeruatum non vergit in diſpendium ſalutis æternæ, *c. quamuis, de pact. in Sex.* Et ceſſat ſuſpicio mali quod eſt contra bonos mores naturales. Siquidem leges, & vſu & contrariis moribus induci & tolli poſſunt, *l. de quibus, de lega. P.* At quando pactum eſt contra bonos mores naturales, improbatum omnino eſt, *d. l. iuriſgen. §. prætor ait, cum ſimil.* vt ſi conueniat, vt flagitium fiat, *l. generaliter, & l. ſi plagii, de ver. obl. P.* Et tunc proculdubio non valet confirmatorium ei pacto appoſitum iuramentum, nec eſt obligatorium, *c. quemadmodum, c. cum quidam, 10. ca. quintauallis, 23. de iureiur. c. non eſt obligatorium, & c. in malis, de reg. iur. in Sex. l. ſi quis inquilinos, §. fin. de leg. 1. auth. quod eis, de ſec. nup. C. l. iuriſgen. §. & generaliter, de pact. cum ſimilib.* Naturalia videntur eſſe iuris diuini, & ita immutabilia ſeu incorruptibilia, *§. ſed naturalia, de iure nat. l. eas, de capitis dimin. P.* Et ideo iuramentum veluti ſuper immutabili vt mutetur, impoſſibilitatem iuris & facti habet,

&extra poteſtatem promittentis eſt: & non valet, vt pote adie-
ctum ſuper iis, de quibus non poteſt ſe obligare promittens, vt in
5 cap. quanto, de iureiur. cum tota 22. quæſt. 4. ¶ † Secunda regula
ſit, improbato pacto vel actu, ex eo quod eſt principaliter contra
publicam vtilitatem, vt in c. ſi diligenti, de fo. comp. l. quemadmodũ,
& l. 1. de agri. & cenſ. lib. 11. C. non confirmabitur iuramento, vt c.
quanto, de iureiur. l. non dubium, C. de legib. l. ceterum de leg. 1. l. ſe-
natus, de contrah. emt. l. adigere, §. quamuis, de iure patro. P. cum ſimi.
6 ¶ † 3. Quod ſi contractus vel actus improbetur, ex eo quod ten-
dit contra vtilitatem publicam ſecundario, & non principaliter,
cum præcipue prohibitionis vtilitas reſpiciat priuatam perſonã;
iuramentum confirmabit huiuſmodi contractum nutantem ali-
unde, Panor. conſ. 8. vol. 2. vt ecce dotis fauor ad publicam vtilita-
tem pertinet ſecundario, & principaliter ad mulieres, l. 1. de iur.
dot. P. l. 1. ſolu. matr. P. Et ita pactum de ea minuenda improbatur,
l. pactum quod dotali, de pact. C. l. pactum, C. de collat. accedente autẽ
iuramento probabitur, c. quamuis pactum, de pact. in Sex. Idipſum
in alienatione rei dotalis intellige, c. cum cõtingat, de iureiur. apud
Grego. c. licet, eod. tit. in Sex. Nec immoror in diſtinctione Bartoli,
in l. ſi quis pro eo, nu. 9. de fideiuſſo. P. quæ vſu abrogata eſt: is enim
ait, in prohibitione alienandi vetita, animaduertendum, nũ pro-
hibitio alienationis rei, quæ fit a lege, reſpiciat tantum rem, vt ex-
emplum ponit in prohibitione fundi dotalis, vt tunc valeat iura-
mentum & confirmet: an vero perſonam, vt ſi dictum eſt, vt talis
perſona non alienet, & tunc non valeat etiam iuramento appoſi-
to, quod tamen vltimum reprobatur ab interpretibus, & con-
trarium ſeruari tradit Paul. Caſt. in auth. ſacramenta puberum, ſi
aduerſ. vendit. & in d. l. ſi quis pro eo, de fideiuſſ. P. ſi in fauorem
perſonæ fit prohibitio.
7 ¶ † 4. Quando in odium creditoris prohibetur contractus, iu-
ramentum appoſitum ſeruandum videtur, vt in c. debitores, de iu-
reiur. l. non licet, de contra. emt. P. l. fin. ſi quis alt. vel ſibi, C. l. ſignificã-
te, de pigno. quamuis pactum non confirmetur, vt ſubtiliter diſtin-
guit Bartol. ad d. l. ſi quis pro eo, nu. 10. Et certe ideo creditores tunc
recte ad iuramenta relaxanda iurantibus compellentur, vel gratia
8 fieri facile, c. 1. de iureiur. c. nouit, de iudic. ¶ † 5. Quando in fauorem
iurantis prohibitus erat actus, vel contractus, & ille iuramentum
contractui vel actui adhibet, de eo ſeruando, valebit & confirmat
actum, vt in auth. ſacramenta puberum, ſi aduerſ. vendit. & in ca. ex
reſcripto, & cap. cum contingat, de iureiur. Verum hic adhibendum
iudicium. Nam ſi factum, in alterius quam eius, cui prohibitum
eſt, præiudicium etiam conuertatur, non firmatur iuramento: vt
ſi quando quis prohibitus ſit capere etiam a volente gl. in l. inui-
to, 116. § fi. de reg. iur. l. omnes qui, § executoribus, de epiſc. & cle. C. l.
omnibus, C. de ſportul. vel ſi omnino actus vel contractus prohi-
beatur, vt dum prohibetur alienatio prodigis, & omnis contra-
ctus: ab iis enim iuramentum contractibus appoſitum nõ tenet,
nec contractus firmantur. Iaco. Butriga. Angel. Caſtren. Bald. An-
char. Bartol. in l. is cui bonis, nu. 7. de verbor. oblig. Iacob. Aretin. in l.
qua habet, § ſi pupillus, de tut. auctо. quod eis. de ſec. nup. Quia hic cõ-
ſideramus vltra prædictam regulam iuramenti, ſubſtãtiam & co-
mitem deficientem, nempe diſcretionem quę adeſſe debet & iu
dicium, c. & ſi Chriſtus, de iureiur. Hierem. 4. Prodigi vero idonei
non ſunt ad iurandum, quia iudicio carent: idemque dicendum
de paruulorum & furioſorum iuramento, & aliorum, qui quia di-
ſcretionem non habent, contrahere vel aliud quippiam gerere
prohibentur, qui neq; iuramẽtum licite præſtabunt cum effectu
in ſui pręiudicium. ¶ † 6. & 7. Quando contractui vel actui lex nõ
9 aſſiſtit ſimpliciter, verumtamen fieri illum non prohibet, iura-
mentum illum confirmat: vt ſi adiiciatur pacto nudo, vt in l. legem
quam dixiſti, C. de pact. l. iuriſgentium, §. ſed cum nulla, de pact. P.
vel promiſſioni factę abſenti alteri, l. ſtipulatio iſta, § alteri, de verb.
oblig. P. quibus cum ius ciuile non det robur obligationis, iura-
mentum dabit. Veluti etiam nudis pactis ius Pontificium, ca. 1. de
pact. apud Grego. & adiectio pœnalis, alterius nomine factis ſtipu-
lationibus, § alteri, de verb. oblig. l. nuda, C. de contra. & commi. ſtip.
Et inter ſimplicem loquelam & iuramentum, Deus nõ facit dif-
ferentiam, ſed vtrumque ſeruandum erit, c. iuramenti, 22. q. 5. cap.
quicunq; ſuffragio 12. q. 2.
10 ¶ † 8. Si contractus eſt prohibitus, nec valet ex eo quod forma
ſubſtantialis ei deeſt, vt puta verba ſtipulationi, l. 1. de verb. oblig.
P. non tenebit etiam adhibitum iuramentum confirmatorium
ratione eius contractus, Bart. in d. l. ſi quis pro eo, nu. 14. Verumta-
men, ſi contractus aliquomodo ſuſtineri poſſit, valebit meliori
iure quo poterit valere, etſi degeneret in alium contractum, vt
in l. vbi ita donatur, de don. cau. mor. P. ſi modo formalis cauſſa a-
ſit circa conſenſum. Nam ſi conſenſus abſit, nec contractus vllo
modo valebit, quia fundamentum non habet, l. 1. de pact. P. c. cum
Paulus, 1. q. 1. Nec iuramentum quoque illum firmabit, quia non
porrigitur vltra conſenſum, l. fin. de non nu. pec. C. l. ſi. qui ſatiſd. cog.
P. l. ſi libertus ita, de oper. li. P. l. ſi. in princ. ad municip. neque ad in-
cognita, c. ad noſtram, in 2. de iureiu.
¶ † 9. Si contractus vel actus reprobetur ratione rei, de qua ſit, 11
veluti ſi de re ſacra, homine libero, & aliis quæ non ſunt in com-
mercio hominum, l. inter ſtipulantem §. ſacram, de ver. oblig. l. ſi in
emtione, 34. omniũ, de contrah. emt. P. cum ſimilib. l. apud Iulianum,
§. fina. de leg. 1. iuramento non firmabitur. Quia impoſſibile con-
tinere videtur: & conſenſus priuatorum non poteſt ſupplere de-
fectum rei: nec per iuramentum poteſt deberi res quæ non eſt, l.
eum qui, § ſi iuramento, de iureiur. P. & deficiente materia vera vel
ficta, nulla eſt obligatio, quia non entis nullę ſunt qualitates, l. eius
qui in prouincia, de reb. cred. in P. Et ita deeſt aliud fundamentum
iuramenti, veritas c. & ſi Chriſtus, de iureiur. quia illud pro verita-
te habetur, l. ſed & ſi poſſeſſori, §. ſi iurauero de iureiur. in P.
¶ † Poſtremo, ſi in gratiam & vtilitatem ſingulorum quorun- 12
dam contractus non admittatur, ſine dubio eſt, renuntiationem,
& iuramentum eorum multo magis valere, per regulam, vnicui-
quę licere renuntiare priuilegio in ſui fauorem introducto, l. ſi
quis in conſcribendo, C. de pact. & de epiſco. & cler. cum ſimilib. c. qui-
bus, de pact. in Sex.
¶ † Effectus autem iſtius iuramenti erit confirmatorii, quan- 13
do non improbatur, vt tranſeat in heredes eius, qui contraxit, &
iure eius vtuntur, vt in caſu c. cum contingat, de iureiur. & c. licet eo.
in Sex Paul. Caſt. conſ. 65. & 67. & in aut. quod obtinet, de probat.
Pet. Ancha. in c. veritatis, de iureiur. vt validæ conuentionis etiam
efficacia, tenet heredes, l. ſi pactum, de probat. P. l. vni. vt act. ab her.
& con. her. quia iuramento acquiritur obligatio, & per conſequẽs
actio, c. qui ſacramento, 22. q. 4. Quocirca confirmatus iuramento
contractus, inuito contrahente altero, reuocari non poteſt: non
ſecus, quam conuentio legitima, ex l. in commodato, §. ſicut, com-
mod. P. l. ſicut, de actio. quamuis in promiſſorio iuramento actus
iuratus ſi reuocabilis ſit natura, poſſit reuocari ſequente actu, qui
valebit non obſtante priore iuramento, & quanquam qui contra
fecerit periurus ſit, c. ſicut ex literis, & c. ſi inter, de ſponſ. 1. gl. fin. in c.
fi. de procur. in Sex. ad quam plura coniungit Felin. in c. ſi diligenti, de
fo. compet. facit l. duobus, § fi. de iureiur.
¶ † Si tamen contractus confirmatus ſit dolo initus, & iura- 14
mentum quoque doloſe extortum fuerit, vtrumque corruit &
nullum eſt, l. eleganter de dot. P. l. interpoſitas, C. de tranſ. l. iſti quidẽ,
§. fi. & l. 3. quod met. cau. P. l. 4. C. eo. ne quod prohibetur ſubſiſtere,
alia via permittatur, contra cap. prudentiam, & cap. præterea, de
officio delegat.
¶ † Et quamuis iuramentum metu extortum valeat, & ſit ob- 15
ligatorium, quia metus non excludit conſenſum, c. merito 15. q. 1. l.
ſi mulier, quod met. cau. P. gl. in c. abbas, quod met. cau. & gl. late in c.
auctoritatem, 15. q. 7. attamen ſi metus ſit ad reſcindendum nego-
tium idoneus, iuramenti poteſt facile dari & impetrari abſolutio,
vt in c. 2. & c. ſi vero, de iureiu. & d. c. auctoritatem. Abſolutio enim,
non reſtitutio in integrum impetrari debet, Panor. in d. c. 2. nu. 1.
per illum text. de iureiur. niſi forſan quis velit contra iuramentum
ab altero præſtitum, reſtitui in integrum, quo caſu poteſt petere,
vt in l. nam & poſtea, §. ſi minor. de iureiur. P. Scio tamen Maſueriũ
tradidiſſe in praxi, tit. de iureiur. §. 10. item ſi quis agat, poſt Panor.
in cap. abbas, & c. ad audientiam, de his quæ vi met. cau. fiunt, & c.
ſi vero, de iureiur. agentem ad nullum declarandum & reuocan-
dum contractum, vi vel metu factum, audiri ſine diſpẽſatione iu-
ramenti. Verum tutius arbitror & magis conſuli animæ periculo,
ſi diſpenſatio petatur & abſolutio a iuramento.

De Iuramento ad iudicii & ſententiæ definitionem pertinente. Cap. 6.

1 *Iuramenti iudicialis plures ſpecies.*
2 *Iuſiurandum voluntarium quid.*
3 *Iuramentum conuentionale acceptatum, referri non poteſt, vis eius ibidem, & num. 4.*
5 *Iuramentum delatum a parte, num cogatur pars acceptare, vel referre.*
6 *Iuramentum remitti poteſt, & quando Chriſtianus peieraturo remittere debet.*
7 *Iurari aut referri iuramentũ delatũ, quando & quomodo debeat.*

8 Iura-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN